

Šifra tekmovalca/-ke

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2024/2025

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred); **sklopa A in B**

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Čestitke za uvrstitev na državno raven tekmovanja s področja geografije. Veseli nas, da na njem sodeluješ.

Najprej prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 60 minut. Število točk, ki jih lahko dosežeš v tem delu, je 30.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

Šifra tekmovalca/-ke

OCENJEVALNI OBRAZEC

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2024/2025

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred); **sklopa A in B**

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		10	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	11.	1	
	12.	1	
	13.	2	
	14.	2	
	15.	1	
	16.	1	
	17.	2	
	18.	1	
	19.	2	
	20.	2	
	21.	2	
	22.	2	
	23.	1	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		20	

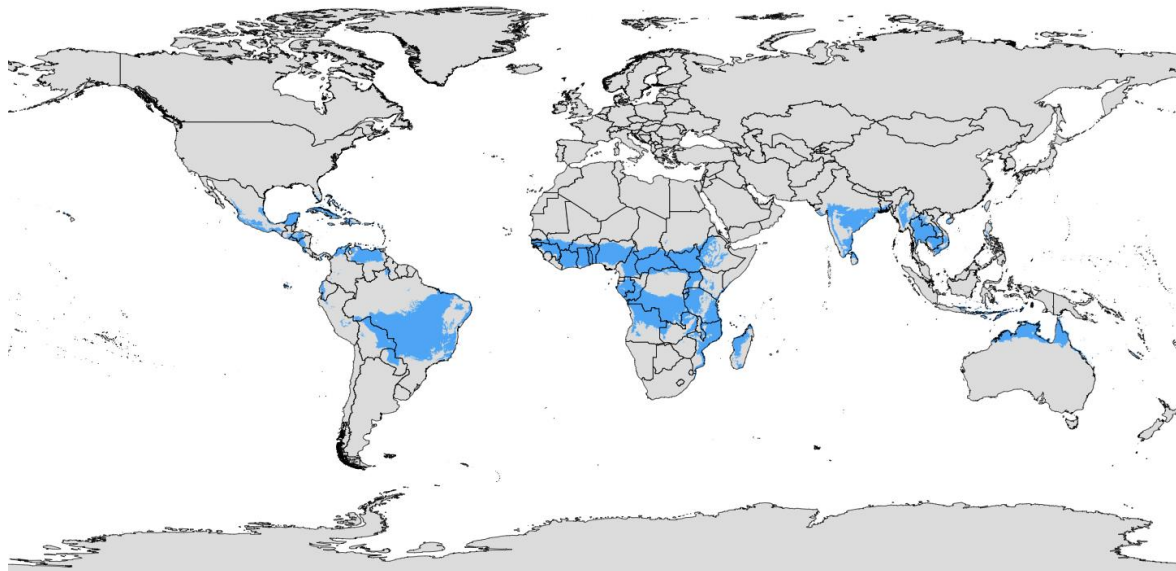
SKLOP A

Pri nalogah od 1 do 10 v sklopu A izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec. PRILOGE (slike 2-5) pripadajo nalogam v sklopu A.

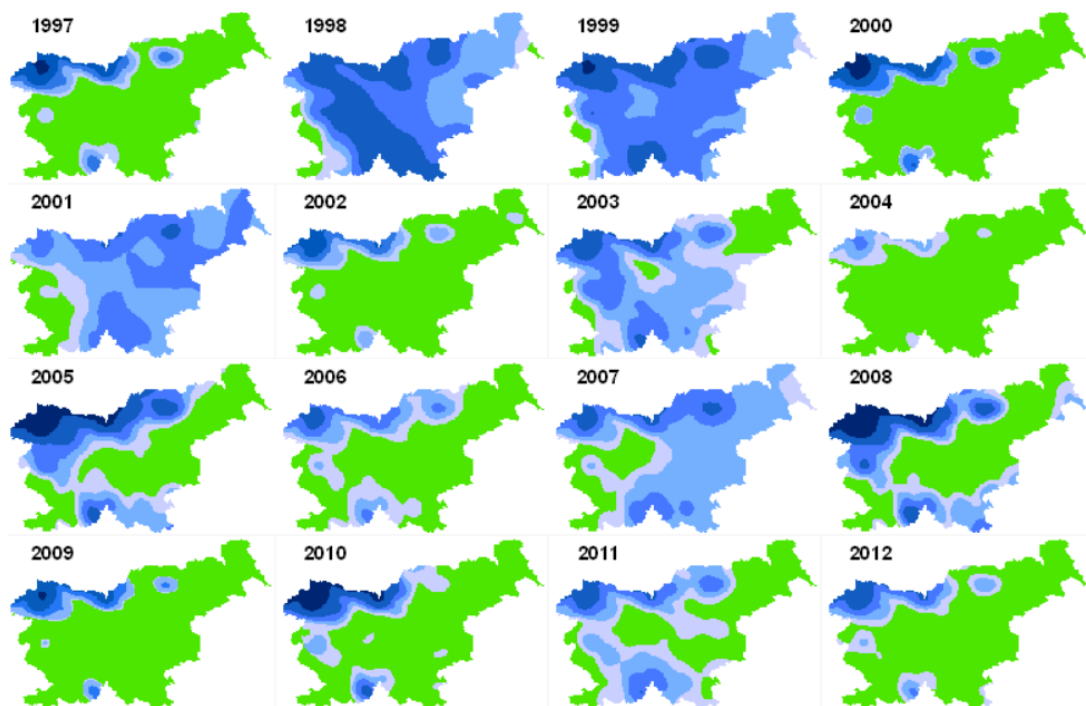
Slika 2: Tektonska razpoka na Islandiji

Vir: T. Kolar Erat. 2021.

Slika 3: Podnebni tip

Vir: Wikimedia. (b. d.). *Climates*. <https://upload.wikimedia.org/wikipedia>

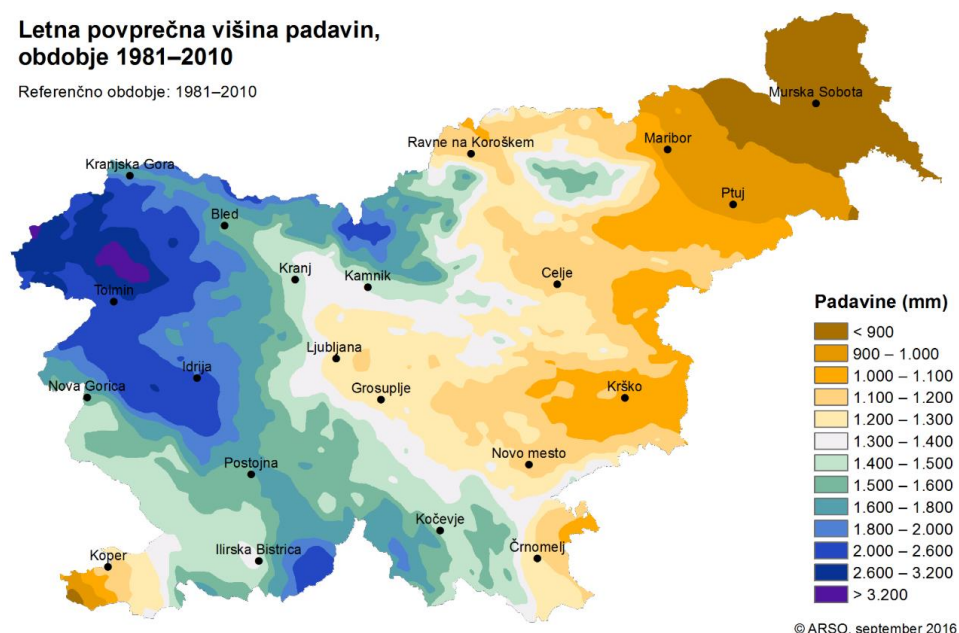

Slika 4: Božično jutro od leta 1997 do 2012

Vir: Arso. (b. d.). Časovni trak: <https://meteo.arso.gov.si>

Letna povprečna višina padavin, obdobje 1981–2010

Referenčno obdobje: 1981–2010

Slika 5: Letna poprečna višina padavin, 1981–2010

Vir: ARSO. (b. d.). Letna poprečna višina padavin, 1981-2010. <https://meteo.arso.gov.si/>

Slika 1: Reliefna oblika

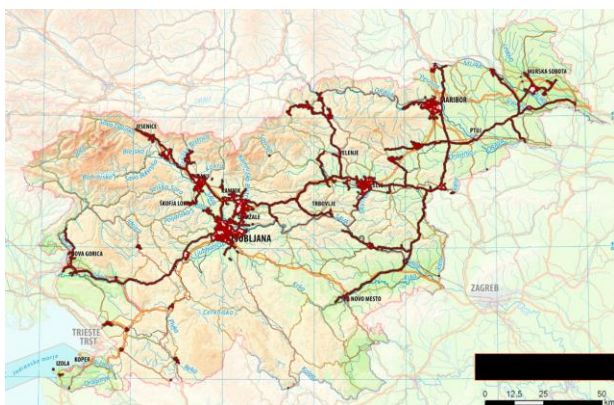
Vir: L. Kralj, 2022.

1. Na sliki 1 je reliefna oblika, ki je posledica delovanja ledenika in bližine obale. Obkroži črko pred območjem, kjer se ta pojavi:
  - a) zahod in jugozahod Patagonije;
  - b) jug Iberskega polotoka;
  - c) jugovzhod Skandinavskega polotoka;
  - d) jugovzhod Indokitajskega polotoka;
  - e) sever Nemško-poljskega nižavja.
2. Slika 2 prikazuje tektonsko razpoko na Islandiji, ki je posledica razmikanja dveh tektonskih plošč. Katerih dveh? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
  - a) Južnoameriške tektonske plošče in tektonske plošče Nazca.
  - b) Evrazijske tektonske plošče in tektonske plošče Kokos.
  - c) Karibske in Severnoameriške tektonske plošče.
  - d) Južnoameriške in Afriške tektonske plošče.
  - e) Severnoameriške in Evrazijske tektonske plošče.
3. Obkroži črko pred pravilno trditvijo, ki v celoti opisuje možno posledico podnebnih sprememb.
  - a) Morski led se na enem polu tali, medtem ko na drugem raste. Arktika bo tako v povprečju vsako leto pridobila nekaj kvadratnih kilometrov ledu, dočim ga bo Antarktika izgubila.
  - b) Zaradi podnebnih sprememb se vse bolj talijo kopenski ledeniki. Posledično se bo povečeval albedo (odboj svetlobe) s površine Zemlje, kar bo povzročilo manjšo absorpcijo svetlobe.
  - c) Zaradi segrevanja ozračja se bodo ledeniki v gorah talili, gozdna meja pa se bo znižala.
  - d) Severnoatlantskemu morskemu toku se bo, zaradi taljenja sladkovodnega ledu, znižala koncentracija soli v morski vodi. Zaradi manjše razlike v gostoti vode Severnoatlantski tok ne bo segal do Evrope, zaradi česar se bo ta spopadala z nižjimi temperaturami.
- e) Povečal se bo izbor kmetijskih rastlin, zmanjšalo pa se bo širjenje rastlinskih bolezni in širjenje tujih invazivnih rastlinskih vrst, zlasti plevelov.
4. Katero podnebje prikazuje modra barva na sliki 3? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
  - a) Ekvatorialno podnebje.
  - b) Monsunsko podnebje.
  - c) Savansko podnebje.
  - d) Sredozemsko podnebje.
  - e) Puščavsko podnebje.
5. Slovenija je denar v zadnjih desetletjih usmerjala predvsem v gradnjo in izboljšanje cestnega omrežja. Najpomembnejši in najbolj obremenjeni del cestnega omrežja je avtocestni križ. Obkroži črko pred navedenimi kraji, ki so del t. i. Slovenike.
  - a) Ljubljana, Postojna, Maribor, Vransko, Sevnica;
  - b) Ljubljana, Jesenice, Brežice, Sevnica, Kočevje;
  - c) Koper, Postojna, Vrhnika, Ljubljana, Kočevje;
  - d) Koper, Ljubljana, Maribor, Vrhnika, Vransko;
  - e) Portorož, Koper, Ljubljana, Trebnje, Vransko, Lendava.
6. V Premogovniku Velenje se je januarja 2025 zgodila huda rudarska nesreča, ko je rov, kjer so kopali rudarji, zasula mokra glina. Kje v Sloveniji se nahaja omenjeni rudnik? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
  - a) Poljanska dolina.
  - b) Vipavska dolina.
  - c) Šaleška dolina.
  - d) Selška dolina.
  - e) Logarska dolina.
7. S pomočjo slike 4 sklepaj, kateri naravni pojav prikazujejo zemljevidi? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
  - a) Potrese.
  - b) Plazove.
  - c) Poplave.
  - d) Snežno odejo.
  - e) Onesnaženje kopalnih voda.

8. Oglej si sliko 5 in obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Zaradi konvekcijskih padavin, ki nastanejo na južnem vznožju Julijskih Alp, je to območje najbolj namočeno v Sloveniji.
- b) Zaradi vpliva kontinentalnosti pade na območju Ljubljanske kotline letno manj padavin kot na območju Krške kotline.
- c) Zaradi vpliva dejavnika nadmorske višine prejme Pohorje višjo letno količino padavin kot Stol.
- d) Zaradi večjega vpliva zahodnih vetrov ima Koprsko gričevje višjo letno povprečno količino padavin kot Ribniško-Kočevsko hribovje.
- e) Območje jugozahodno od visokih dinarskih planot ima višjo povprečno višino padavin kot območje Haloz.

Slika 6: Energetski vir

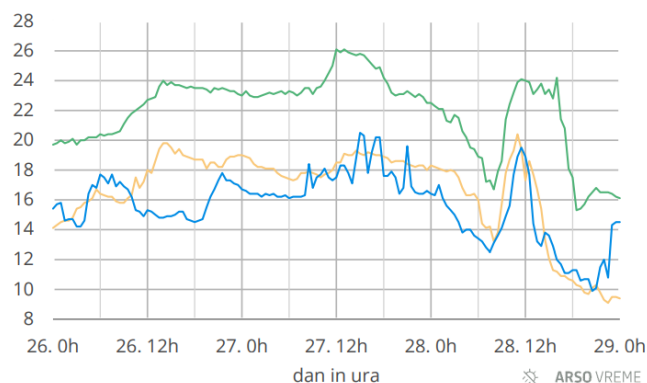
Vir: Eucbeniki. (b. d.). *Gospodarstvo*.

<https://eucbeniki.sio.si/geo9/2624/index3.html>

9. Infrastrukturo katerega neobnovljivega energetskega vira predstavlja zemljevid na sliki 6? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Zemeljski plin.
- b) Nafta.
- c) Premog.
- d) Biomasa.
- e) Vetrna energija.

temperatura zraka (°C)

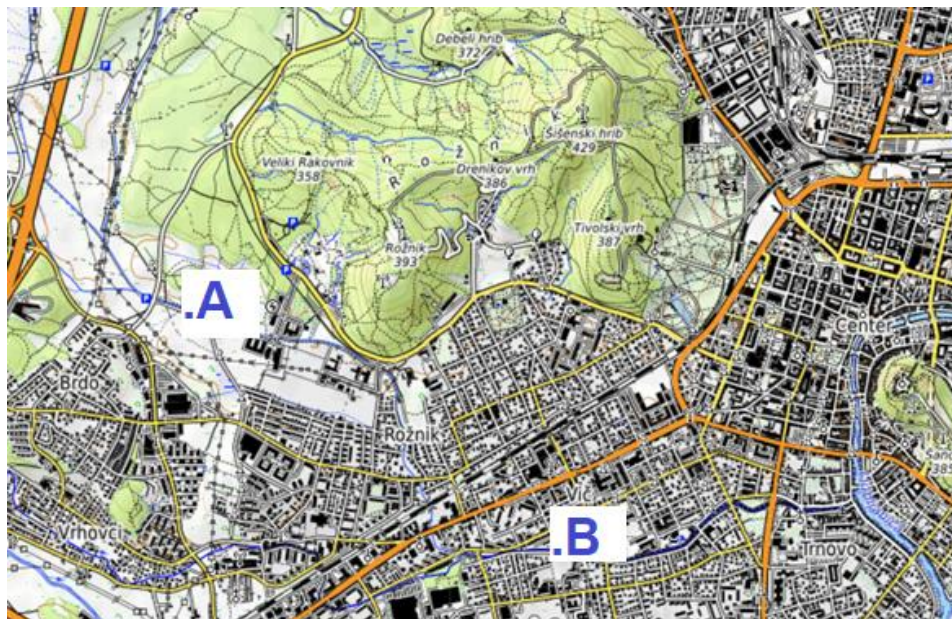

Slika 7: Obilne padavine in visoka temperatura zraka od 26. do 28. septembra 2024

Vir slike: Arso. (b. d.). *Obilne padavine in visoka temperatura zraka od 26. do 28. septembra 2024*. <https://meteo.arso.gov.si>

10. Graf na sliki 7 prikazuje časovni potek temperature zraka od 26. do 28. septembra 2024 na treh nižinskih merilnih mestih v zahodni Sloveniji. S pomočjo grafa na sliki 7 ugotovi, katere barve predstavljajo zapisane kraje.

- a) Modra predstavlja letališče Portorož, rumena Postojno in zelena Bovec.
- b) Modra predstavlja Kočevje, rumena Postojno in zelena Metliko.
- c) Zelena predstavlja Novo mesto, rumena Postojno in modra Metliko.
- d) Rumena predstavlja Postojno, modra Bovec in zelena letališče Portorož.
- e) Modra predstavlja Postojno, zelena Bovec in rumena letališče Portorož.

Slika 8: Izsek zemljevida

Vir: OpenTopoMap. (b. d.). Topografski zemljevid. <https://opentopomap.org/#map=14/46.05057/14.47517>

11. Poimenuj označena potoka, ki povzročata hudourniške poplave na Ljubljanskem barju.

(1 točka)

A: _____ B: _____

12. Zakaj urbanizacija še dodatno prispeva k poplavni nevarnosti? Zapiši dva vzroka.

Vzrok 1:

_____

Vzrok 2:

_____

(1 točka)

13. Na sliki 9 je vas Lipe na Ljubljanskem barju, ki so jo septembra 2010 prizadele poplave. Zakaj se v zadnjem desetletju na Ljubljanskem barju, kljub ogroženosti zaradi poplav, pojavljajo novogradnje?

(2 točki)

Razlaga 1:

_____
_____
_____

Razlaga 2:

_____
_____
_____

Slika 9: Naselje Lipe

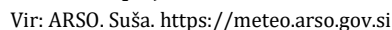
Vir: Wikipedia. (b. d.). Lipe. <https://sl.wikipedia.org>

(2 točki)

Razlika 2:

(1 točka)

- (1 točka)**

(2 točki)

Gorenjska:

18. Obkroži črki pred trditvama, ki veljata za sušo leta 2022 v Sloveniji.

(1 točka)

- a) Suša je prizadela vse slovenske občine.
- b) Na Krasu je julija izbruhnil do tedaj najobsežnejši požar.
- c) Dognojevanje ozimnih žit z dušičnimi mineralnimi gnojili v februarju je dalo velik učinek na njihovo rast.
- d) September je vsem regijam prinesel izrazite vodnobilančne presežke, najobilnejše so bile padavine na širšem območju zahodno od Ljubljane.

19. Pri posamezni kulturni rastlini zapiši, kako se je konkretno kazala prizadetost na rastlinah zaradi sušnih razmer v letu 2022, ki je vplivala tudi na kakovost ter količino pridelka.

(2 točki)

Kulturna rastlina	Prizadetost
Ječmen	
Buče	
Krompir	

20. Zapiši dve dolgotrajnejši posledici izbruha ognjenika Tambora na klimatske anomalije (odstopanja oz. nepravilnosti) na severni polobli v letih 1816/17.

(2 točki)

Posledica 1:

Posledica 2:

---

21. Na sliki 11 je prevozno sredstvo (predhodnik kolesa), ki je peljalo hitreje od pošne kočije.

a) Kako se imenuje prevozno sredstvo na sliki 11?

---

b) Zakaj prevozno sredstvo na sliki 11 pogosto povezujejo z lakoto v času krize leta 1817?

(2 točki)

Slika 11: Predhodnik kolesa

Vir: Wikipedia. (b. d.). Thomas McCall leta 1869 na svojem kolesu. <https://en.wikipedia.org>

22. Z dvema primeroma utemelji poved »Lakota je bolezen«, ki velja za obdobje krize.

(2 točki)

---

23. Zapiši dva ukrepa, ki so ju oblasti v slovenskih deželah sprejele za omejevanje učinkov krize 1816–1817. (1 točka)

Ukrep 1:

Ukrep 2:
